

با اولی‌ها، باز هم کار و کار

مرضیه معین

می‌دهند و بچه‌ها باید با دیدن آن تصاویر، متوجه نمادهای عددی یا نوشتاری آن‌ها شوند.

در این ماه، بارزترین و معروف‌ترین نشانه‌های دانش‌آموزان کلاس اولی در آن‌ها ظاهر می‌شود: نوشتن آب، بابا.

بچه‌ها چیزهای زیادی برای یاد گرفتن دارند. برای مثال، آن‌ها باید برای نوشتن یک کلمه‌ی ساده مثل بابا، این مطالب را به خوبی آموخته باشند: نشانه‌ی آ را به خوبی بشناسند. نشانه‌ی ب را بشناسند. تفاوت میان کلمه و تصویر را بدانند. نوع اول و غیر اول حروف و جایگاه استفاده از آن‌ها را بدانند. بتوانند حروف را در حالت متصل به همدیگر بخوانند. خط زمینه را بشناسند. اول و آخر خط را بدانند (بتوانند چشم و دست خود را از راست به چپ حرکت بدهند). خط زمینه را بشناسند و بتوانند روی آن حرکت کنند.

آبان، ماه شلوغ کاری معلم کلاس اول است. او همیشه در حال تدریس است. نشانه‌ها یکی پس از دیگری می‌آیند. آموزگار باید مواظب نوشتن بچه‌ها باشد. برای این کار مجبور است تا کمر روی نیمکت بچه‌ها خم شود. او باید در ضمن حواسش به بچه بودن بچه‌ها نیز باشد. بچه‌ها خسته می‌شوند، گریه می‌کنند، اعتراض می‌کنند، سکوت می‌کنند و اینجاست که شن‌ها، خمیرها، چوب و خاک‌های حیاط مدرسه و بطری‌های آب به کمک آموزگار می‌آیند و این تازه آغاز راه است و ماجرا ادامه دارد.

ماه مهر شتابان می‌گذرد و جای خود را به آبان می‌دهد. آبان، ماه شروع نشانه‌هاست. اگر اصول اولیه را به دانش‌آموزان پایه اول خوب یاد داده باشید، می‌توانید در این ماه احساس آرامش بیشتری داشته باشید. شما در این ماه بیشتر از همیشه کار دارید. باید هنرتان را رو کنید. شعر بخوانید و مطالب را با شعر و بازی به بچه‌ها ارائه دهید. شما یک ماه وقت داشته‌اید به آن‌ها یاد بدهید چطور خودشان را با انتظارات شما وفق بدهند. اگر بعد از یک ماه آن‌ها هنوز نیاموخته‌اند که قوانین کلاس را رعایت کنند، احتمالاً باید در برنامه‌های خود تجدیدنظر کنید. هنوز کسی متوجه نیست که بعضی بچه‌ها در خواندن و نوشتن ضعف دارند. دست بچه‌ها کمابیش در نوشتن نرم شده است و آموزگار و اولیا منتظر ظهور دست‌خط‌های بچه‌ها هستند، همان‌هایی که می‌گویند با تغییر روش‌ها خیلی قشنگ شده‌اند.

در آبان، بچه‌ها مثل بره آهوهای کوچک در آب افتاده، ناگهان بی‌پناه و بی‌تجربه داخل حوض کلمات پرت می‌شوند و در میان اصطلاحات بزرگسالانه‌ی جدید دست و پا می‌زنند. هر چه آموزگار شنا کردن را به آن‌ها بهتر یاد داده باشد، آن‌ها زودتر می‌توانند تعادل خود را روی آب حفظ کنند. آن‌ها با مفاهیم ساده اما بسیار مهمی مثل نشانه، کلمه و به تدریج جمله آشنا می‌شوند. مفهوم سرخط، فاصله و هم‌اندازه و متناسب در میان خطوط دفترهای مشق و ریاضی برای آن‌ها جان می‌گیرد. تصاویر جای خود را به کلمات و تعدادی شکل جای خود را به اعداد

صفر نه مفرد است و نه جمع اما ۱ مفرد است و بیشتر از ۱ جمع

حسین محمدیان
سردهشت - دبستان شهید فتاحی

- بنابراین، (با اشاره به خط بسته‌ی ۲ نفره): بیشتر از یک یعنی چند تا؟
- ۲ و هر چه از ۲ بیشتر باشد، بیشتر از یک و «جمع» است.
  - (با اشاره به ردیف وسط): آیا یک جمع است؟
  - نه، مفرد است
  - (با اشاره به مستطیل خالی): صفر مفرد است یا جمع؟
  - هیچ کدام!
  - (با اشاره به ردیف‌ها از پایین به بالا): بله، صفر نه مفرد است و نه جمع، اما ۱ مفرد است و بیشتر از ۱ جمع.

جلسه‌ی ۲ نقاشی‌های «جمع و مفرد»

مثل این نمونه، تصویرهایی به صورت جمع و مفرد رسم کنید و در کنارشان کلمه‌ی جمع یا مفرد را بنویسید.

صفر کلمه‌ای است عربی و از نوع اسم که مترادف تهی و خالی است. بدین جهت آن را با علامتی تو خالی شبیه نقطه نمایش می‌دهند.

این علامت گاهی بالای عدد و زاویه گذاشته می‌شود و نشان درجه است و گاهی نشان و حافظ مرتبه‌ی خالی از جدول ارزش مکانی. به عبارت دیگر، سمت راست عدد گذاشته می‌شود و آن را ۱۰ برابر می‌کند.

بلی، صفر به خودی خود و به‌طور مستقل عدد نیست، بلکه عدد به آن معنی می‌دهد. همان‌طور که «می» همراه واژه‌ی «می‌نویسد» مفهوم می‌شود نه به تنهایی.

منظور از صفر در این مقاله، صفر مرتبط با عدد است. در نوشته‌های فارسی و از جمله در صفحه‌ی ۳۴ کتاب فارسی

بچه‌ها	یعنی	چند بچه
--------	------	---------

(مهارت‌های خواننداری) دوم دبستان سال ۹۳، جمع به «چند» معنی آمده است.

کلمه‌ی «چند»، شامل صفر و ۱ نیز می‌شود، در حالی که نه مفرد است و نه جمع، اما ۱ مفرد است و بیشتر از ۱ جمع! این تعریف در یک اقدام پژوهی در پایه‌ی دوم انجام شد و طی دو جلسه به دانش‌آموزان منتقل شد.

جلسه‌ی ۱: تفهیم مفاهیم جمع و مفرد

مرحله‌ی ۱. الان می‌خواهیم معنای جمع و معنای مفرد را بدانیم. پس بنویسید: جمع و مفرد

- هر کس این‌طور نوشته باشد درست نوشته است:
- مرحله‌ی ۲. حالا شما هم این نقاشی‌ها را بکشید.

منصوره متولی

هنر در مدارس ابتدایی

مشهود، در می‌آورد. در حوزه‌ی تعلیم و تربیت به واسطه‌ی هنر باید تحول و دگرگونی عمیقی ایجاد شود و با ورود هنر به عرصه‌ی آموزش و پرورش، شاهد شکوفایی و تحول در نوع نگاه و عملکرد مربیان و دانش‌آموزان باشیم. به همین جهت، یکی از وظایف معلمان این است که در فضای کار خود شرایط مناسب را برای فهم هنر و لذت بردن از کار هنری خلاق و تأثیرگذاری درونی از طریق هنر بر مخاطبانش، یعنی دانش‌آموزان فراهم کنند.

یکی از مهم‌ترین نقش‌هایی که آموزگار می‌تواند در پیشبرد برنامه‌ی هنر ایفا کند، این است که اهداف ویژه‌ی هنر را برای کلاسی که تدریس می‌کند تشخیص دهد. پس از تشخیص و روشن شدن اهداف هنر، برای هر سن، برنامه‌ریزی مفید صورت دهد. معلم می‌تواند برای کمک به دانش‌آموز به صورتی مؤثر و منظم و هنری، از اصول و منابع هنری استفاده کند. اگر تمام فنون، روش‌ها و عناصر و اصول طراحی به تدریج و در حد کودک مطرح شوند، آموزش هنر را نتیجه‌بخش‌تر می‌سازند و پایه‌های رشد هنری آینده‌ی او می‌شوند.

چالش

در حوزه‌ی تعلیم و تربیت باید به واسطه‌ی هنر تحول و دگرگونی عمیق ایجاد شود، شکوفایی و تحول در نوع نگاه و عملکرد آموزگاران و دانش‌آموزان و روحیه‌ی تازه در محیط آموزشی و پرورشی به وجود آید. اما عملاً در مدارس شاهدیم که در زنگ هنر، معلم تمام دانش‌آموزان کلاس را او می‌دارد منظره بکشند یا از روی متنی که خود در اختیار آنان قرار می‌دهد، خوش‌نویسی کنند.

مهم‌ترین هدف آموزش و پرورش شناخت استعدادهای دانش‌آموزان و شکوفا کردن آن‌ها و ایجاد مهارت کافی در ابعاد گوناگون رشد است. یکی از کوشش‌های هدف‌دار تعلیم و تربیت که وسیله‌ای است برای تعلیم و تربیت والاتر، هنر است. از طریق هنر می‌توان با دیگران ارتباط مؤثر برقرار کرد و آن را برای تربیت عقلانی، عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان به کار برد. هنر در فرایند خلاقیت هنری شخصیت را پرورش می‌دهد و آنچه را به زبان نمی‌آید بیان می‌کند.

آموزش چگونه فکر کردن می‌تواند یکی از اهداف عمده آموزش و پرورش در بخش هنر باشد. دانش‌آموزان از طریق فعالیت‌های هنری و پژوهشی درباره‌ی آثار دیگران و ادراکات، مهارت حل مسئله را به دست می‌آورند و توانایی‌های لازم را برای تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی خلاق پیدا می‌کنند. در مدارس ما از مجموعه فعالیت‌هایی که در مقوله‌ی هنر قرار می‌گیرند، بیشتر به نقاشی، کار دستی و خط به‌طور رسمی پرداخته می‌شود.

اهمیت هنر در کمک به بروز ابتکارات نهفته است، اما کاربرد نادرست آن تنها سبب نوعی دنباله‌روی و بی‌حرکی در سبک‌ها می‌شود، در حالی که با استفاده‌ی صحیح از آن، نظیر آنچه در سایر درس‌ها و فعالیت‌ها مطرح است، می‌توان ویژگی‌های شخصیتی و خلاقیتی دانش‌آموزان را رشد داد. اهمیت و ضرورت استفاده از فعالیت‌های هنری در مدارس به‌عنوان ابزاری مؤثر و کارآمد در تربیت، مورد اتفاق همه‌ی صاحب‌نظران تعلیم و تربیت است و بر کسی پوشیده نیست. در واقع، هنر فهم را هدایت می‌کند و فهم با کمک ذهن و با یاری مهارت‌ها، نقشی را در بیرون، به گونه‌ای

صورتی که معلمان باید محیطی پدید آورند که کودک برای خلاقیت تشویق شود.

راهکار

نخستین وظیفه‌ی آموزگار در این باره، ایجاد زمینه‌ی مناسب و مساعد برای حذف عوامل منفی و پدید آوردن عوامل مناسب است. اولین فعالیت آموزگار این است که لوازم هنری مورد نیاز و اطلاعات تکنیکی وسایل مانند قلم‌مو و گواش را در اختیار دانش‌آموز قرار دهد. معلم می‌تواند به چندین دانش‌آموز پیشنهاد دهد همه با هم یک نقاشی با مشورت هم بکشند. این کار نتیجه‌ی خوبی دارد. در واقع، در فعالیت گروهی عوامل محرک تخیلات متقابل وجود دارد. این همکاری گروهی می‌تواند روی یک کاغذ بزرگ و از پایه‌های پایین‌تر شروع شود تا بچه‌ها به کار گروهی عادت کنند. تعداد اعضای گروه نقاشی باید بین دو تا پنج نفر باشد. سبیل‌ها در نقاشی معنای زیادی دارند. آموزگار باید آن‌ها را به خوبی بشناسد تا بتواند دانش‌آموز را درک کند. در تعلیم و تربیت باید تلاش بر این باشد که دانش‌آموزان زیبایی‌ها را در درون خود جست‌وجو کنند نه در اشیای اطراف. معلم می‌تواند بر حسب توانایی خود و دانش‌آموزان و امکانات موجود، در ساعت هنر به فعالیت‌های حجم‌سازی، دست‌ساز، موسیقی، نمایش، خوش‌نویسی، قصه‌نویسی، گردش علمی، چاپ و اوریکامی بپردازد. برای ارزشیابی از فعالیت هنری نیز معلمان باید آن را بر اساس اصول فلسفه‌ی تعلیم و تربیت انجام دهند. ارزشیابی باید بخشی از مراحل یاددهی - یادگیری و به صورت مستمر باشد.

منابع

۱. محمدپور، آیت‌الله. آموزش هنر در مدارس ابتدایی. منادی تربیت. تهران. ۱۳۸۲.
۲. نژادکی، هاشمیان. هنر در دبستان. تمرین. مشهد. ۱۳۸۰.
۳. کیومرثی، غلامعلی. آشنایی با نقش هنر در پیشبرد فعالیت‌های مدارس. انتشارات مدرسه. تهران. ۱۳۸۶.

به‌طور کلی، هر نوع اجبار خارجی بدون انگیزه‌ی ارزشمند، به کودک آسیب می‌رساند و قدرت خلاقیت او را متوقف می‌سازد. در واقع، بیان هنری واقعی مبهمی نیست، بلکه شبکه‌ی ارتباطی ظرفی است بین هنرمند و محصول هنری او.

بسیاری از آموزگاران نقاشی کودکان را به کپی کردن محدود می‌کنند. برای پایه‌های پایین‌تر معمولاً از مجموعه‌هایی استفاده می‌شود که دانش‌آموز باید یک شکل را از

روی شکل رنگ‌شده رنگ‌آمیزی کند یا شکل ناقصی را کامل کند. به هر ترتیب، ساعت هنر به فعالیت‌هایی تکراری محدود است و بعضاً نیز از این ساعت برای آموزش درس‌های دیگر مانند ریاضی و علوم بهره می‌گیرند. آموزگاران فکر می‌کنند آموزش واقع‌گرایانه که براساس آن کودک حقیقت بیرونی را با شکل‌های منظم یاد می‌گیرد، باید تعلیم داده شود. این واقع‌گرایی با مهم‌ترین بخش از هنر مغایرت دارد. اگر کودک را به کپی کردن یا نقاشی از فلان منظره وا داریم، می‌توانیم بگوییم که اطمینان را از او گرفته‌ایم و نتیجه‌ای که از این عمل، یعنی کسب الهام از نقاشی دیگران عاید می‌شود، همیشه منفی است و فقدان انگیزه‌ی شخصی برای بیان باعث می‌شود که دانش‌آموزان کم‌کم ناامید شوند و کار را نیمه‌تمام رها کنند. درست است که اکثر دانش‌آموزان به طور طبیعی به کشیدن نقاشی تمایل دارند و از این کار لذت می‌برند، ولی نمی‌توان گفت همه‌ی دانش‌آموزان با نقاشی سرگرم می‌شوند. خیلی از آن‌ها که قدرت جسمی ضعیفی دارند، دلشان نمی‌خواهد نقاشی کنند و اگر آنان را به اجبار به کشیدن نقاشی واداریم، آن‌ها را کودکانی عقده‌ای خواهیم ساخت.

بنابراین، یکی از چالش‌های مهم در دوره‌ی ابتدایی، توجه نکردن آموزگاران به درس هنر و استفاده از تکرار قالبی نقاشی و خوش‌نویسی است. موضوع‌هایی مانند آفتاب، درخت و خانه غالباً تکرار می‌شوند. اگر به‌صورت قالبی تکرار شود، راه هر نوع پیشرفت را سد می‌کند و خصوصیت ترمز یا عقب‌گرد را دارد.

چالش دیگر این است که آموزگاران در نقاشی به نتیجه‌ی کار توجه می‌کنند، در صورتی که اجرای کار اهمیت دارد، چون کودکان با تجربیات خود نقاشی می‌کشند. بنابراین، آموزگاران نباید در پی آن باشند که آثار دانش‌آموزان از نظر صوری صحیح باشد، و یا اگر درست کشیده باشند به آن‌ها جایزه داده شود. **لومباردو** درباره‌ی تمحیح زودتر از موعد نقاشی‌های دانش‌آموزان، به آموزگاران هشدار می‌دهد و عقیده دارد این امر باعث آشفتگی و انهدام عنصر الهام در نقاشی می‌شود. در

روش آموزش قرآن پایه پنجم ابتدایی به شیوهی درس پژوهی

رضانباتی

از مؤلفان کتاب درس قرآن پنجم

اشاره

«هر کوششی در راه بهسازی آموزش، مغتنم و سازنده است؛ هم خواندن، هم نوشتن و هم ترویج دادن آن. کوشش فردی و سازمانی شما هم در این راستا قابل تقدیر است. قدم در راه بهسازی آموزش نهید. راه خود بگوید که چون باید رفت.»

ضمن تشکر از استاد سرکارآرانی و نیز خانم ناهید ناصری نژاد، مدیر محترم مدرسه‌ی پیشگامان تقوا در منطقه‌ی یک تهران، و همکاران با اخلاص ایشان که ما را در تحقق این برنامه یاری رساندند، امیدواریم این شیوه‌ی ارائه مورد استقبال آموزگاران عزیز قرار گیرد.

منبع اصلی برای مطالعه و طراحی شیوه‌ی درس پژوهی در این فیلم، مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی شماره‌ی ۱۴۶ (بهمن ۱۳۹۳) است.

در گروه قرآن و معارف اسلامی قرار گذاشتیم که در سال تحصیلی جاری (۹۵ - ۱۳۹۴) فیلم روش تدریس آموزش قرآن پایه‌ی پنجم را به شیوه‌ی درس پژوهی ارائه کنیم تا هم تنوعی صورت گرفته باشد و هم در ارائه‌ی قالب‌های جدید یادگیری، با شیوه‌ی درس پژوهی بیشتر آشنا شویم و آن را در درس آموزش قرآن عملاً تجربه کنیم. مسئولان و مدیران محترم دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی و همچنین دوستان دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی هم از این پیشنهاد استقبال کردند و اجازه‌ی ساخت فیلم روش تدریس قرآن پایه‌ی پنجم ابتدایی به روش تدریس پژوهی (سفر یادگیری) را صادر کردند. همچنین، طرح درس اشتراکی معلمان هم‌پایه، پس از مراحل تبیین و طراحی، برای دکتر محمدرضا سرکارآرانی ارسال شد و وی پس از مطالعه، این یادداشت را مرقوم کرد:

ارتقای حرفه‌ای

پژوهش‌های اخیر در زمینه‌ی توسعه‌ی حرفه‌ای معلمان، روشنگر جهت‌گیری‌های متفاوتی از اقدامات معمول در این حوزه است. این پژوهش‌ها بیشتر بر مدرسه و کلاس درس استوار است و می‌کوشد آموزگاران را بیش از پیش در تصمیم‌گیری‌های مربوط به شیوه‌های بهبود کیفیت آموزشی مدارس مشارکت دهد. این آموزش به آموزگاران کمک

راستای ارتقای علمی و عملی آموزگاران گرامی و بهبود کیفیت شیوه‌های آموزشی در درس قرآن دوره‌ی دوم ابتدایی و به‌ویژه پایه‌ی پنجم ابتدایی است.

چیستی درس پژوهی

از نظر سرکارآرانی، درس پژوهی الگوی عملی، بازبینی مداوم الگوهای ذهنی، بازاندیشی مشارکتی عمل کارگزار آموزشی و الگویی مؤثر برای بهبود مستمر

می‌کند به‌هنگام کسب صلاحیت‌های حرفه‌ای در حین کار، به بازسازی فکری خویش و دانش‌آموزان در فرایند یاددهی - یادگیری توجه جدی مبذول دارند. درس پژوهی یکی از الگوهای مناسب از پژوهش‌های مشارکتی در کلاس درس است که برای توسعه‌ی حرفه‌ای معلمان مدرسه، مدنظر صاحب‌نظران و پژوهشگران آموزشی قرار دارد. لذا آنچه در این لوح تقدیم می‌شود، در

آموزش در مدرسه است.

اهداف درس پژوهی قرآن

از اهداف درس پژوهی قرآن می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. گسترش فرهنگ یادگیری درس قرآن در مدارس و فراهم کردن محیط یادگیری معلمان از یکدیگر؛
۲. تبادل تجربه‌های قرآنی مفید آموزشی و تغییر در دیدگاه آموزشی همکاران؛
۳. ارتقای سطح دانش حرفه‌ای معلمان در تدریس قرآن و بازنمایشی معلمان در رفتار خود با دانش‌آموزان؛
۴. ارائه‌ی الگوی اثربخش برای پژوهش‌های عملی معلمان در موضوعات آموزشی مدرسه؛
۵. ترویج تفکر انتقادی بین همکاران فرهنگی.

مراحل درس پژوهی

الف. تبیین مسئله

گروهی از معلمان هم‌پایه (پایه‌ی پنجم ابتدایی) دور هم جمع می‌شوند تا یکی

ج. عمل

در این مرحله، گروه درس پژوه تلاش می‌کنند تدریس کلاسی را ابتدا خوب مشاهده کنند تا در مرحله‌ی بعد به نقد و بررسی آن بپردازند.

به یاد داشته باشیم، به این دلیل تقسیم کار صورت گرفته است که: اولاً: همه‌ی اعضا به یک اندازه در امر آموزش و موفقیت درس پژوهی سهیم داشته باشند.

ثانیاً: مسئولیت موفق شدن یا نشدن تدریس بر عهده‌ی همه‌ی اعضا باشد (زیرا مجری طبق طرح درس مشترک عمل می‌کند).

د. بازاندیشی

پس از اتمام تدریس آموزگار مجری، همکاران در اولین فرصت جلسه‌ی نقد را برگزار می‌کنند. در صورت نیاز، فیلم ضبط شده نیز بازبینی می‌شود.

ه. یادگیری

در فرایند تدریس، آموزگاران فقط آموزش نمی‌دهند، بلکه می‌کوشند از دانش‌آموزان و نیز جریان آموزش بیاموزند.

از درس‌های کتاب آموزش قرآن پایه‌ی پنجم را برای درس پژوهی انتخاب کنند. پس از بررسی، به اتفاق درس چهارم کتاب آموزش قرآن پایه‌ی پنجم را انتخاب می‌کنند. آن‌ها این درس را به عنوان واحد کار، طراحی، اجرا و ارزشیابی خواهند کرد. حاصل این تجربه، تدریس بهتر درس قرآن پایه‌ی پنجم ابتدایی خواهد بود.

ب. طراحی

در جلسه‌ی طراحی محتوا موارد زیر اتفاق می‌افتد:

۱. طرح درس‌های انفرادی، با مشورت و همدلی، به طرح درسی مشترک تبدیل می‌شوند.
۲. بین اعضا تقسیم کار صورت می‌گیرد.
  - یکی از اعضای گروه، تدریس این درس را عهده‌دار می‌شود.
  - دیگری مسئولیت تصویربرداری از کلاس و تدریس را برعهده می‌گیرد.
  - یکی دیگر هم مسئول ثبت گزارش مراحل اجرای تدریس معلم می‌شود.
  - دیگری مسئولیت کنترل نحوه‌ی تعامل معلم با دانش‌آموزان را برعهده می‌گیرد.

صورت لزوم)؛

۲. نقد و بررسی تدریس انجام شده، طبق وظایف و مسئولیت‌های تعیین شده؛
۳. جمع‌بندی و تصمیم‌گیری برای کاربرد نتایج درس پژوهی در تدریس‌های بعدی.

یادگیری: (قطعه‌ی ۲۱؛ ۱۰ دقیقه)

آنچه را در طول برگزاری درس پژوهی از معلم، دانش‌آموزان و فضای آموزشی آموخته‌ایم، در قالب پیشنهاد و راهکار برای سایر همکاران بیان می‌کنیم. - در این مرحله، از معلمان سؤال می‌شود: چیزی از درس پژوهی و اجرای آن آموختند؟

- یادگیری و فهم دانش‌آموزان و مسئله‌ای که به خاطر آن پژوهش انجام شد، بررسی می‌شود و گروه از خود می‌پرسند: «تا چه اندازه خوب عمل کردیم؟» - نوشتن گزارش پایانی (تشریح فرایند درس پژوهی و یافته‌ها همراه با مستندات، گزارش‌ها، فیلم‌ها، عکس‌ها، صورت‌جلسات، نقطه‌نظرات معلمان و دانش‌آموزان و اولیا) - بازدیدهای افراد متخصص و تبادل تجربیات

روش تدریس قواعد: (قطعه‌های

۲۲ تا ۲۵؛ هر یک ۳ تا ۵ دقیقه)
پس از پایان تدریس به شیوه‌ی درس پژوهی، روش تدریس قواعد روخوانی و روان‌خوانی کتاب به‌طور خلاصه ارائه شده است.

روش ارزش‌یابی: (قطعه‌ی ۲۶؛

۱۰ دقیقه)

مؤلف کتاب درسی درباره‌ی روش ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی درس قرآن پایه‌ی پنجم ابتدایی (کیفی - توصیفی، مستمر و پایانی) توضیحی اجمالی می‌دهد و نکات مهم را می‌گوید.

سایت گروه قرآن و معارف اسلامی
www.quran-dept.talif.sch.ir

بنویسند و به جلسه بیاورند.

طراحی: (قطعه‌ی ۹؛ ۱۰ دقیقه)

۱. طرح درس‌ها پس از بررسی به یک طرح درس مشترک تبدیل می‌شوند.
۲. یکی از آموزگاران داوطلب تدریس می‌شود.
۳. ضمن تقسیم کار، وظیفه‌ی هر یک از همکاران در هر مرحله مشخص می‌شود. - تعیین تاریخ تدریس و مسائلی از قبیل طرز نشستن معلمان هنگام تدریس در عقب کلاس و انجام فیلم‌برداری؛ نظارت بر تدریس معلم براساس طرح درس تعیین‌شده توسط یکی از همکاران؛ بررسی واکنش‌ها و عملکرد دانش‌آموزان در هنگام تدریس معلم.

عمل: (قطعه‌های ۱۰ تا ۱۹؛ هر

یک ۵ تا ۷ دقیقه)

این مرحله در طول چهار جلسه انجام می‌شود.

روش تدریس روخوانی، روش تدریس قرائت، هم‌خوانی آیات و تمرین قرائت جلسه‌ی قبل، از مراحل آن هستند.

بازاندیشی: (قطعه‌ی ۲۰؛ ۱۰ دقیقه)

۱. بازبینی فیلم تدریس معلم (در

آنچه در این دی‌وی‌دی خواهید دید

با توجه به مطالب بیان شده، آنچه از روش آموزش قرآن پایه‌ی پنجم ابتدایی در این فیلم خواهید دید، شامل مراحل ۲۲ گانه است:

کلیات: (قطعه‌های ۱-۱ تا ۷-۱؛ ۴۵ دقیقه)

۱. آغاز سخن
۲. تبیین رویکرد برنامه‌ی درسی قرآن دوره‌ی ابتدایی و مقدمه‌ی کتاب درسی
۳. روش تدریس روخوانی، روان‌خوانی و روش رفع اشکال روخوانی؛ جلسه‌ی اول
۴. تمرین قرائت و تبیین روش تدریس عبارات معنا شده و کار در کلاس؛ جلسه‌ی دوم
۵. خواندن از روی قرآن کامل و روش تدریس پیام قرآنی؛ جلسه‌ی سوم
۶. انس با قرآن در خانه؛ جلسه‌ی چهارم

تبیین مسئله: (قطعه‌ی ۸؛ ۷ دقیقه)

در این مرحله، شورای آموزگاران پایه‌ی پنجم (به اتفاق مؤلف کتاب) برگزار می‌شود و موضوع «تدریس کتاب آموزش قرآن پایه‌ی پنجم ابتدایی» بررسی می‌شود. پس از انتخاب درس، مقرر می‌شود هر یک از همکاران برای جلسه‌ی بعد (یا همان جلسه) طرح درس